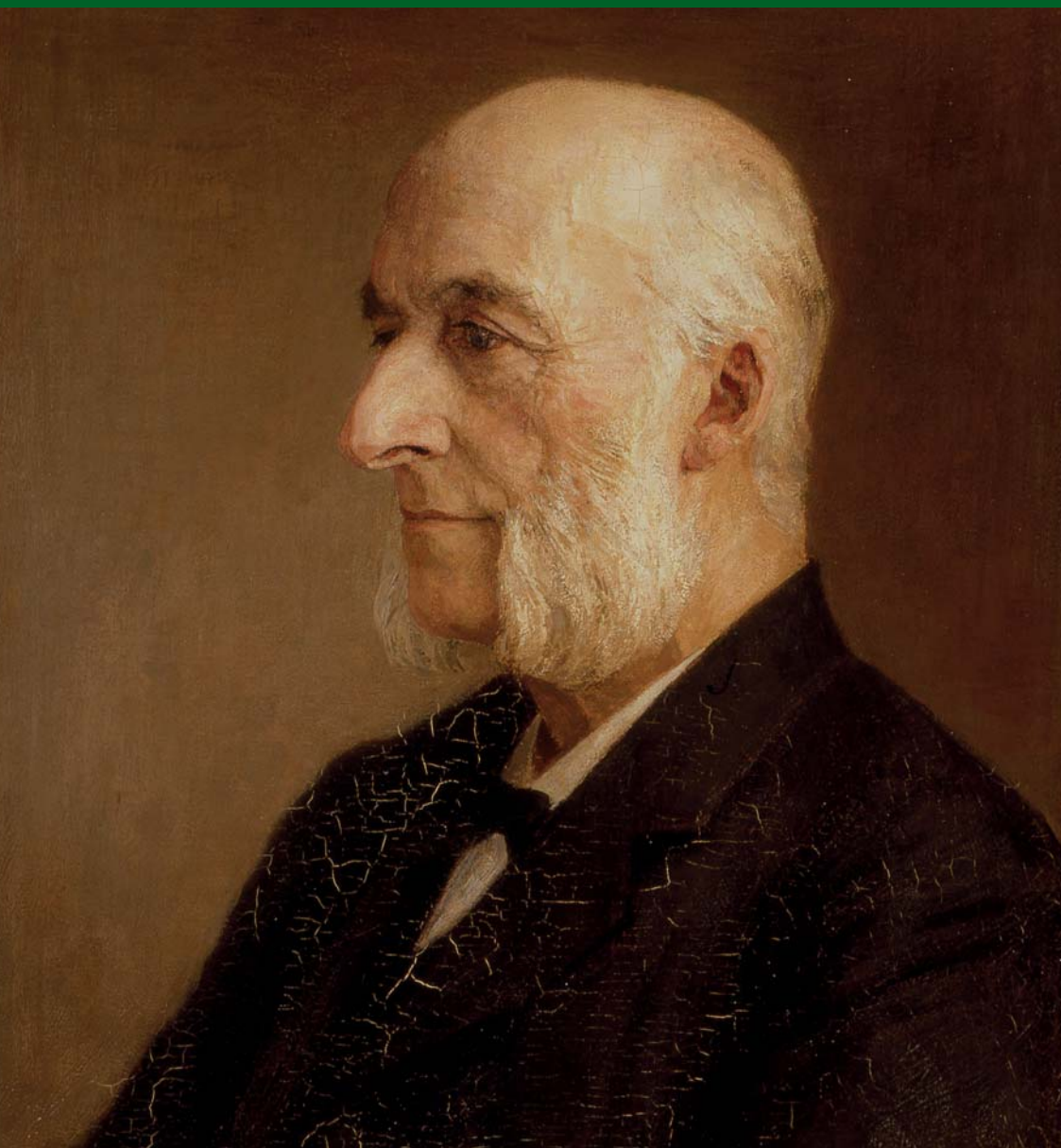

BLIJDENSTEIN NIEUWS 32

JANUARI 2014

Colofon

Bezoekadres	Pinetum Blijdenstein Van der Lindenlaan 125	
Postadres	Postbus 49 1200 AA Hilversum	
Tel- en faxnummer	035-6231123	
E-mail	info@pinetum.nl	
Website	www.pinetum.nl	
Bankrekening	45 11 81 565	
Openingstijden	Maandag t/m vrijdag: 09.00 tot 16.00 uur Van 1 april t/m 31 oktober ook op zaterdag en zondag van 12.00 tot 16.30 uur	
Toegangsprijzen	kinderen tot 12 jaar	€ 1,00
	kinderen vanaf 12 jaar en volwassenen	€ 2,50
	op woensdag is de toegang gratis	
Abonnementen:	éénpersoons jaarkaart	€ 17,50
	meerpersoons jaarkaart (max. 4 pers)	€ 32,50
Dagelijks beheerder	Hans van Roon	
Redactie Blijdenstein Nieuws	C.W. Bade	
Oplage	750 exemplaren	
Druk	Drukkerij Brügemann bv, Hilversum (tel. 035-6858782)	

Blijdenstein Nieuws is een uitgave van de Stichting Pinetum Blijdenstein en wordt gratis verspreid onder jaarkaarthouders, sponsors, bevriende stichtingen en botanische tuinen met een GNP-collectie.

Aan dit nummer werkten mee:

A. Aptroot, F.H. August de Meijer, P.D. Hoogenraad, G. van der Lans, H. van Roon, F.R. Willink, J.H.D. Wolf.

Op de cover: *Benjamin Willem Blijdenstein (1839-1914)*.

HET PINETUM VAN 2013 NAAR 2014

*De tuin zag er het afgelopen jaar weer prachtig uit, dankzij Hans van Roon en onze vrijwilligers. De collectie kon worden uitgebreid met enkele stekken van de *Abies Beshanzuensis*, een zeer zeldzame conifeer uit China, waarvan in het wild nog maar enkele exemplaren voorkomen.*

In november, net voor de winter, kreeg het Pinetum een nieuwe kas op het kweekterrein, mogelijk gemaakt door giften van het Rabobank Fonds en het ANWB Fonds.

Het hele jaar door waren er tal van evenementen in het Pinetum en in ons bezoekerscentrum Klein Vogelenzang.

Naast de traditionele activiteiten, zoals het paaseieren zoeken voor de kinderen, de seniorenmiddagen en maar liefst 38 rondleidingen (een record), waren er een lezing door Zsolt Debreczy en István Rácz, bekend van hun boek 'Conifers around the World', de plantenmarkt 'Stoer in de Schaduw', de taxatiedag met Frederik Baerveldt en de expositie van schilderijen van Marth Craandijk. Ook

Den of spar? De deelnemers aan de kinderrondleiding weten het!

als trouwlocatie begint het Pinetum bekend te worden. Al met al kwamen er in 2013 meer dan 7.000 bezoekers in de tuin (ook een record). Groeiende belangstelling is er trouwens ook voor onze Facebook-pagina, die wordt bijgehouden door Paulien Frieling.

Onze organisatie werd versterkt met een Raad van Advies. De zeer deskundige leden daarvan ondersteunen het Pinetum bij de instandhouding en uitbreiding van de collectie. In het bestuur neemt Ferry Bouman na 24 jaar afscheid als lid. Het Pinetum is hem veel dank verschuldigd voor zijn grote bijdrage in deze niet altijd gemakkelijke jaren. Als vertegenwoordiger van de Universiteit van Amsterdam in het bestuur wordt hij opgevolgd door prof. dr. Peter van Tienderen. Ook Jan Maarten Visser en Atie Gathier gaan het bestuur verlaten, wegens drukke andere werkzaamheden. Wanda Bade neemt het redactie- en communicatiewerk van Atie over, naar een vervanger voor Jan Maarten zijn wij nog op zoek.

Dankzij de vele activiteiten in Klein Vogelenzang, onze donateurs en sponsors, en de subsidie van de gemeente Hilversum, kon het Pinetum in 2013 een (net) sluitende exploitatie bereiken. Nu wij de komende jaren kunnen rekenen op een structurele bijdrage van de gemeente is de financiële positie van het Pinetum stevig geworden.

Het jaar 2014 wordt voor het Pinetum het 'B.W. Blijdensteinjaar' aangezien het 100 jaar geleden is dat onze stichter overleed. Verderop in dit nummer leest

u welke evenementen we in dit kader organiseren, zoals bijvoorbeeld een simultaanschaaktoernooi tegen Hans Böhm. Een mijlpaal wordt dit jaar de vervanging van de (ooit als tijdelijke voorziening gebouwde) koepelkas door een vaste kas. In de winter fungeert deze kas als orangerie, in de zomer zal hij beschikbaar zijn voor exposities en evenementen. De kas hopen wij in juni in gebruik te nemen.

Dit voorjaar komen er op verschillende plaatsen in de tuin ook voorzieningen voor slechtzienden, met gesproken teksten en geurmonsters.

Ten slotte gaan wij de komende jaren extra aandacht besteden aan de samenstelling en verdere uitbreiding van de collectie, zowel door verwerving als door eigen kweek. De kernactiviteit van het Pinetum verliezen wij niet uit het oog!

*Robbert Willink
voorzitter Stichting Pinetum Blijdenstein*

PINETUM OP FACEBOOK

Op de Facebook pagina leest u elke week wat er is gebeurd in de tuin en welke activiteiten er georganiseerd worden. Verder staan er foto's op en kunt u lezen wat andere bezoekers van het Pinetum vinden. Dus kom eens langs op Facebook! U komt op de Facebook-pagina via de website www.pinetum.nl; daar klikt u op het Facebook icoontje.

BENJAMIN WILLEM BLIJDENSTEIN (1839-1914): DOE WEL EN ZIE NIET OM

Dit jaar is het 100 jaar geleden dat de stichter van ons Pinetum overleed. Ter ere van deze bijzondere man is daarom besloten 2014 te benoemen tot Blijdenstein-jaar. Aan Blijdenstein heeft Hilversum niet alleen het Pinetum maar ook vele andere voorzieningen te danken.

Benjamin Willem Blijdenstein werd geboren op 20 juli 1839 in Enschede als zoon van een notaris. De Twentse familie Blijdenstein was actief in de fabricage van katoen, maar aangezien het een grote familie was, werd zijn vader al snel te kennen gegeven dat er geen

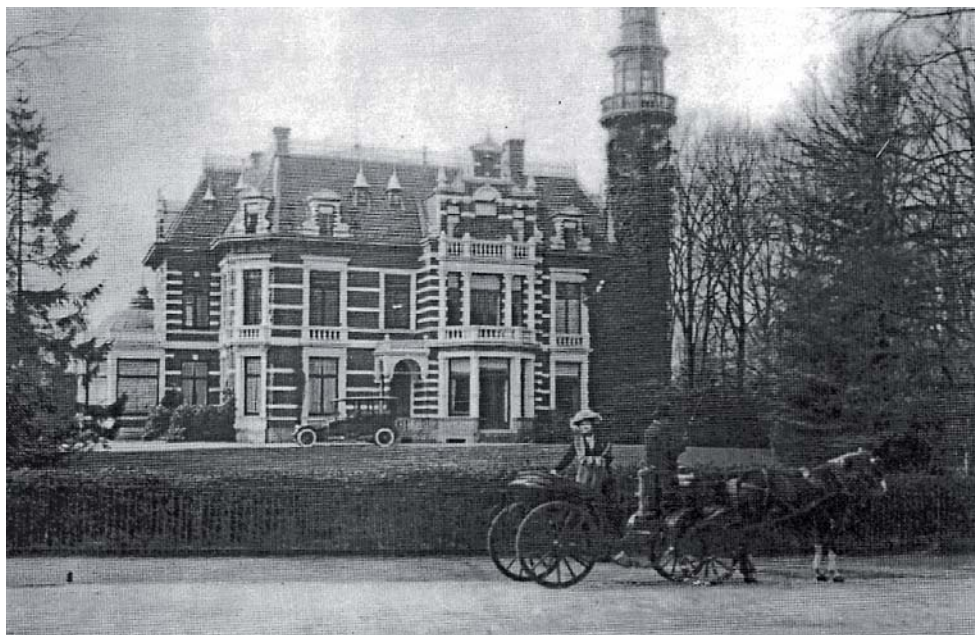

Vader en zoon rond 1860 samen in Londen.

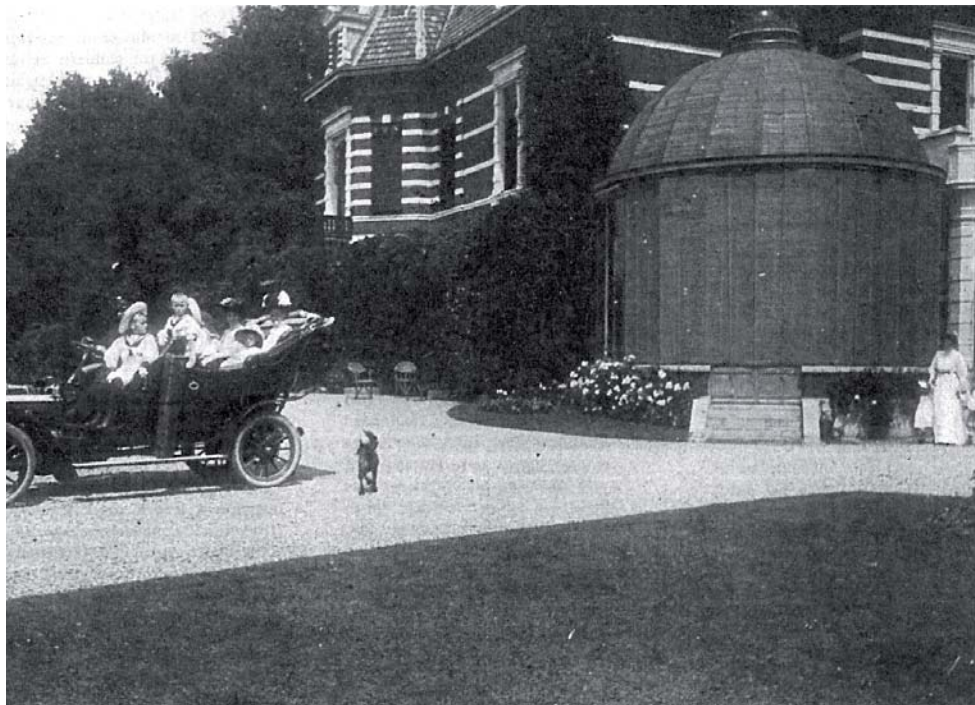
plek voor hem was in het familiebedrijf. Benjamin Willem Blijdenstein sr. vestigde zich als advocaat bij een notaris kantoor. In die tijd was het gebruikelijk dat boeren en burgers hun spaarcentjes onderbrachten bij een notaris, omdat een bank vaak een te hoge drempel had. De spaarcentjes werden belegd in langlopende obligaties en zo kon er ook nog een rente worden vergoed. De notaris speelde dus voor bankier en dit deed Blijdenstein sr. zo vakkundig dat hij in 1856 zijn 17-jarige zoon, onze Blijdenstein, naar Londen stuurde om ook thuis te raken in de financiële wereld en te handelen in wissels. Nog datzelfde jaar stelde zijn

vader hem aan het hoofd van de Londense vestiging van de firma B.W. Blijdenstein & Co., gevestigd aan de prestigieuze Treadneedle Street, waar zich tegenwoordig nog de Bank of England bevindt.

Vijf jaar later, op 24 juni 1861 richtte Blijdenstein sr. te Amsterdam de commanditaire vennootschap De Twentsche Bankvereniging op. Hij was beherend en hoofdelijk aansprakelijk vennoot, financieel gesteund door acht Twentse fabrikanten als stille vennoten. In 1862 werd ook onze Blijdenstein beherend vennoot en waren vader en zoon samen eigenaar.

Villa Vogelenzang met koets en auto, rond 1900. De familie Blijdenstein bezat een van de eerste auto's in Nederland, een Spijker.

Auto met kinderen achter Vogelenzang. De plantenkas is bedekt met moskovische matten tegen de zon.

Toen in 1866 Blijdenstein sr. overleed, kwam de bank in handen van zijn zoon die een feilloos zakeninstinct bleek te hebben en zich in de Londense leertijd had ontwikkeld tot een bekwaam bankier. In de loop der jaren groeide de bank, het kapitaal groeide mee en Blijdenstein zag uit naar een woonhuis buiten Amsterdam voor zichzelf en zijn gezin.

Landgoed

Blijdenstein was in 1866 getrouwd met Berendina Evers, een domineesdochter, die hem negen kinderen schonk. Eind 1880 kocht hij een groot stuk

bouwgrond aan de 's-Gravelandseweg en schreef een prijsvraag uit voor het ontwerpen van een landhuis. De prijs werd gewonnen door de Amsterdamse architect Isaïc Gosschalk. Het meest opvallende aan het huis, Villa Vogelenzang, was een hoge toren, van waaruit men bij goed weer de Zuiderzee kon zien. In 1883 was het huis klaar en kon het grote gezin genieten van het schitterende landgoed. Helaas overleed Berendina in 1885.

Vijf jaar later hertrouwde Blijdenstein met Theodora de Vries-Coninck Liefsting, een jonge weduwe die een

eenjarig zoontje meebracht. Uit dit tweede huwelijk werd nog een dochter geboren.

Het dagelijks leven op Vogelenzang was zeer gestructureerd. Voor half zeven stond Blijdenstein op om te ontbijten met een bord bruine bonen en een zure appel. Hier voelde hij zich goed bij! Om zeven uur bracht zijn koetsier hem naar het station, waar de trein naar Amsterdam vertrok. De koetsier had strikte instructies: huurkoetsen mochten gepasseerd worden, privé koetsen van buurtgenoten absoluut niet. Je wilt je buurman toch niet in de wielen rijden!

Voetballen

Blijdenstein was een serieus man en met zijn doopsgezinde achtergrond maatschappelijk erg betrokken bij Hilversum en zijn bewoners. Als jongeman had hij in Engeland kennis gemaakt met voetbal, destijds nog een sport voor de elite, en hij zorgde ervoor dat ook Hilversum een voetbalvereniging kreeg. In de moestuin van Vogelenzang had HFC 't Gooi een eigen speelveld, waar ook zijn vier zonen konden voetballen. In 1900 ging deze club over in Victoria, een van de oudste voetbalverenigingen van Nederland.

Ook werd er door de Blijdenstein-kinderen tennis gespeeld op Vogelenzang. Samen met de familie Gülcher, de latere burgemeester, en de familie Van Lennep werd in maart 1895 de Hilversumsche Lawn Tennis Club opgericht, die datzelfde jaar eigenaar

werd van twee asfalt tennisbanen achter uitspanning 't Melkhuisje.

Het ontbrak in Hilversum aan gedegen vervolgonderwijs voor de kinderen van Blijdenstein en andere welvarende families. De meeste jongelui bezochten een Hogere Burger School of Gymnasium in Amersfoort of Utrecht, dus het is niet verwonderlijk dat men zich sterk maakte voor een eigen HBS. Na veel politiek gekrakeel kwam die er uiteindelijk in 1903: het huidige A. Roland Holst College aan de Schuttersweg.

Deze maatschappelijke belangen waren natuurlijk ook enigszins eigenbelang, maar vele andere weldaden verrichtte Blijdenstein volstrekt onbaatzuchtig.

Goede doelen

Blijdenstein was van 1893 tot 1899 lid van de gemeenteraad en speelde een actieve rol bij de oprichting van de Ambachtsschool aan de Lage Naarderweg, zo belangrijk voor de toekomst van de kinderen uit de middenklasse. In 1903 was hij medeoprichter en voorzitter van de Centrale Raad voor Hulpbetoon en Armenzorg, die financieel gesteund werd door zijn vrijgevigheid. Verder was hij bestuurslid van enkele sanatoria zoals Herstellingsoord De Trompenberg en Heideheuvel. Ook spande hij zich in voor de oprichting van de crèche en de Openbare Leeszaal, de latere openbare bibliotheek. Ook zijn vrouw hield zich bezig met liefdadigheid en veel zal discreet zijn gegeven aan de diverse goede doelen.

Onthulling van het borstbeeld van Blijdenstein in 1911 in de Twentsche Bank in Amsterdam. Bron: Spaarnestad.

Voor zijn personeel bij de bank en thuis zorgde hij met vaderlijk gevoel. In 1897 richtte hij voor zijn bankpersoneel een Zieken- en Pensioenfonds en een Weduwen- en Wezenfonds op. Voor het huis- en tuinpersoneel op Vogelenzang had hij op papier niets geregeld, maar daarin vertrouwde hij op zijn kinderen: “Testamenteir heb ik niemand van het personeel bedacht, maar ik heb mijn kinderen opgevoed in mijn geest”.

Dat vertrouwen is nooit beschaamd. Vertrouwen schenken en vertrouwen bieden waren kenmerkend voor Blijdenstein, niet alleen in zijn succesvolle zakencarrière, maar ook in zijn privéleven.

Ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van de firma B.W. Blijdenstein & Co. te Londen, boden de commissaris-

sen Blijdenstein als cadeau zijn portret aan, in 1909 geschilderd door Jan Veth (zie cover). Bij het vijftigjarig bestaan van de Twentsche Bank werd hem door het personeel een marmeren borstbeeld aangeboden. Ook werd hij toen benoemd tot ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Het borstbeeld is recentelijk teruggeplaatst in het gebouw De Bazel in Amsterdam. Het is daar in bruikleen van de Algemene Bank Nederland, waarin De Twentsche Bank in 1964 is opgegaan.

Zijn grootste schenking aan de gemeente Hilversum deed Blijdenstein in 1911 ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van de Twentsche Bank. Hilversum had ernstig behoefte aan een “oude mannen en vrouwenhuis”, waarin een zorgeloze oude dag kon worden gewaarborgd voor een grote

groep mensen. Door (opnieuw) politieke vertraging, het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog en een stijging van de gangbare bouwkosten duurde het helaas tot 1919 voordat er eindelijk gebouwd kon worden. Op 27 september 1921 kon het tehuis, later genoemd De Egelantier, worden geopend. Voor al zijn goede werk voor de Hilversumse gemeenschap werd Blijdenstein in 1955 als een der eersten ingeschreven in het Gulden Boek.

Grote hobby

Rond zijn 65ste levensjaar trok hij zich terug uit de dagelijkse leiding van de bank, al bleef hij op de achtergrond aan de touwtjes trekken. Zijn oudste zoon Willem werd directeur en ook twee jongere zonen, John en Theek werkten bij de familiebank.

Eindelijk had Blijdenstein meer tijd voor zijn grote hobby, het verzamelen van exotische planten en bomen. Tijdens zijn Londense jaren was zijn belangstelling hiervoor gewekt. Hij had vaak Kew Gardens bezocht en had vriendschap gesloten met de directeur van deze beroemde botanische tuin.

In 1909 pakte hij het serieus aan en liet hij door tuinarchitect H. Copijn uit Groenekan een pinetum ontwerpen in de ommuurde fruit- en groententuin. Dankzij zijn contacten met Kew en zijn ruime hoeveelheid geld kon Blijdenstein een exclusieve verzameling coniferen aanplanten. Uit deze begintijd stammen nog de Thuja plicata (Reuzenlevensboom) en de Sequoiadendron giganteum (Mammoetboom).

Blijdenstein legde de basis voor een van de meest volledige coniferencollecties ter wereld.

Naast zijn interesse voor de tuin en coniferencollectie had Blijdenstein ook een hobby binnenshuis: schaken en dammen op hoog niveau, een talent dat hij deelde met zijn vader. Al in zijn jonge jaren behaalde hij zijn grootste schaakprestatie: in 1873 werd hij Nederlands kampioen. Blijdenstein kon blindsimultaan spelen met zes borden, een enorme prestatie. Toen hij in de vijftig was, heeft Blijdenstein door tijdgebrek het schaken op hoog niveau moeten loslaten.

Op 10 april 1914 overleed Benjamin Willem Blijdenstein op Vogelenzang op 74-jarige leeftijd. Zijn graf kunt u nog steeds vinden op de Algemene Begraafplaats aan de Bosdrift te Hilversum.

Met zijn overlijden verloren zijn familie en vrienden een bijzonder meevoelend en uitermate intelligent man, die veel heeft betekend voor zijn tijdgenoten, maar ook een mooie erfenis heeft achtergelaten door het voortbestaan van 'zijn' pinetum testamentair te beschermen. Iets waarvoor wij hem uitermate dankbaar zijn.

Door Gerdy van der Lans, gebaseerd op een in 2004 verschenen artikel van Adriaan Plomp in het blad 'Eigen Perk' van de Historische Kring Albertus Perk.

NIEUWS UIT DE TUIN

Oktoberstorm

De storm, die in het najaar vooral veel schade in Amsterdam en op de eilanden heeft veroorzaakt, is gelukkig aan onze deur voorbijgegaan. Slechts één boom is uitgescheurd en moet weggehaald worden. Helaas is het wel een zeldzaam exemplaar. De *Cupressus bakeri* komt nog maar voor in zo'n acht kleine gebieden in Noord-Californië. Ze wordt niet bedreigd door bosbranden, maar juist door het ontbreken daarvan! Verjonging van het bomenbestand ontstaat alleen na een bosbrand.

Zonnebaarzen

Invasieve exoten zijn planten en dieren die hier niet vandaan komen, maar zich hier zo thuis voelen dat ze plagen kunnen worden. Denk maar aan waterpest, Japanse duizendknoop of de halsbandparkiet.

Ook in het Pinetum hadden we een mooi voorbeeld. In onze vijver was vorig jaar een paartje zonnebaarzen losgelaten. Vissen met een leuke naam die is ontstaan uit het feit dat ze in ondiep water op hun kant in de zon gaan liggen.

De Cupressus bakeri liep stormschade op.

Zonnebaarzen hebben echter een nare eigenschap. Ze eten alles wat maar beweegt en in hun bek past. Dus voor je het weet zijn er in de vijver geen larven meer van salamanders en libellen. Maar hoe krijg je die zonnebaarzen, die zich ook nog eens heel snel voortplanten, weer weg?

Bevriende ecooloog Peter van der Linden had de oplossing: elektrisch vissen! Een schepnet dat onder stroom staat, verdooft tijdelijk alles wat in de buurt komt en dat kan dan worden opgeschept. Na één seizoen eitjes leggen door het ouderpaar, telde onze oogst 337 jonge vissen. Hoe invasief wil je het hebben!

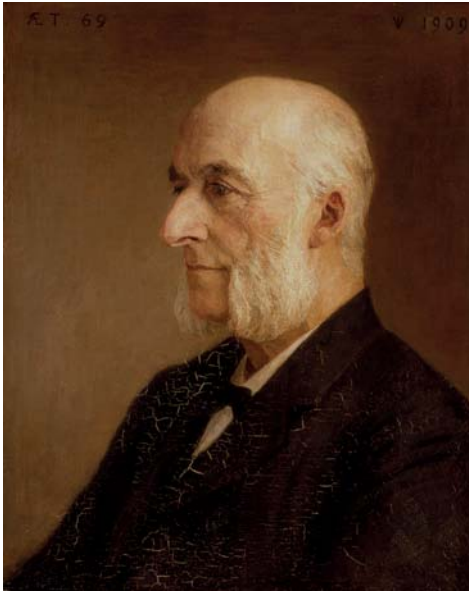
Vernieuwd kweekgedeelte

In de muurkas is een extra verwarmde ruimte voor de opkweek van zaden en stekken. Het was de hoogste tijd dit gedeelte eens te moderniseren. Er zijn nu verschillende zones gemaakt. Eerst het zaaigedeelte met hoge luchtvochtigheid en bodemwarmte voor een optimale kieming. Vervolgens een gedeelte met bodemverwarming, hoge luchtvochtigheid en speciale led-verlichting voor het aanslaan van zaailingen en stekken. Uiteindelijk komen de zaailingen en gewortelde stekken in de kas buiten de luchtvochtigheidsbak te staan met nog steeds extra verlichting en bodemwarmte.

Hans van Roon vist elektrisch op zonnebaarzen.

BLIJDENSTEINJAAR 2014

In 2014 is het honderd jaar geleden dat de stichter van het Pinetum, Benjamin Willem Blijdenstein, overleed. Dit jaar staat dan ook in het teken van deze bijzondere man. Elders in deze uitgave vindt u een uitvoerig artikel over zijn leven. In het kader van het Blijdensteinjaar organiseert het Pinetum, al dan niet in samenwerking met andere Hilversumse organisaties, een aantal evenementen.

Lezing over de geschiedenis van Blijdenstein en het Pinetum

Op *dinsdag 25 februari 2014* houdt historicus en bestuurslid van onze stichting Pieter Hoogenraad om 20.00 uur een lezing voor de Hilversumse Historische

Kring Albertus Perk over de geschiedenis van Blijdenstein en het Pinetum. De lezing wordt gehouden in De Akker, naast de Oudkatholieke kerk Sint Vitus aan het Melkpad 14a in Hilversum. De bijeenkomst is gratis en ook voor niet-leden van de historische kring toegankelijk.

Blijdenstein rondwandeling

Op de *zondagen 13 april en 20 juli* wordt om 14.00 uur een historische rondleiding gehouden door het Pinetum en over het voormalige landgoed Vogelenzang van de familie Blijdenstein. De wandeling voert door het 19e eeuwse Hilversum. Na afloop van de rondwandeling is er thee of koffie met een snee Twentse krentenwegge.

Vooraf aanmelden via:
info@pinetum.nl of
telefonisch 035-6231123.

Blijdenstein familiedag

Op *zondag 22 juni 2014* vindt in het Pinetum een familiedag plaats voor de afstammelingen van B.W. Blijdenstein en andere leden van de familie Blijdenstein.

Tijdens deze familiedag worden lezingen gehouden. Ook wordt het boek over de geschiedenis van de Twentsche Bank, waarvan B.W. Blijdenstein lange tijd vennoot was, ten doop gehouden. Het is geschreven door Douwe van der Werf en verschijnt bij Uitgeverij Boom.

Blijdenstein Schaakdag

Op *zondag 29 juni 2014* wordt in het Pinetum de Blijdenstein Schaakdag gehouden. B.W. Blijdenstein was een zeer verdienstelijk schaker en behoorde tot de oprichters van het Hilversums Schaakgenootschap (HSG), dat vorig jaar zijn 125-jarig bestaan vierde.

Samen met de Stichting Hilversum Schaakt van het HSG organiseert het Pinetum in de tuin het Hilversumse Jeugdschaaktoernooi.

Bovendien schaakt Hans Böhm simultaan tegen alle schakers die dat aandur-

ven. Na afloop van het toernooi vertelt Hans Böhm over de schaaksport in de tijd van Blijdenstein en analyseert hij de beroemde partij van Blijdenstein tegen Zukertort in 1873.

CURSUS: VAN ALG TOT ORCHIDEE, DE EVOLUTIE VAN HET PLANTENRIJK

In maart en april organiseert het Pinetum Blijdenstein met de Volksuniversiteit een cursus over de evolutie in het plantenrijk.

Tijdens deze bijzonder interessante cursus met de naam *Van Alg tot Orchidee* vertelt natuurgids en plantenkenner Arend Wakker in vier bijeenkomsten hoe de eerste groene algen zich ontwikkelden tot achtereenvolgens varens, coniferen en bloemplanten. Dat gebeurde in een periode van vele miljoenen jaren.

Ruim 200 jaar geleden baarde Charles Darwin opzien met zijn evolutietheorie. Over de evolutie in het dierenrijk is veel geschreven. Maar hoe voltrok die evolutie zich in het plantenrijk?

De cursus wordt gegeven in het Pinetum Blijdenstein. Onze tuin met zijn grote variëteit aan planten en bomen, leent zich bij uitstek om dit verhaal aanschouwelijk te maken.

Kosten voor vier cursusmiddagen: € 65,00, inclusief de rijk geïllustreerde syllabus.

Data: de zondagen 23 en 30 maart en 6 en 13 april, van 14.00 tot 16.30 uur.

Locatie: Pinetum Blijdenstein, Van der Lindenlaan 125 in Hilversum.

Docent: Arend Wakker, in samenwerking met de Stichting Pinetum Blijdenstein.

Opgeven: info@pinetum.nl.

PINETUM ZOEKT TROUWFOTO'S VAN UW MOOISTE DAG

Sinds 2012 is het Pinetum Blijdenstein een officiële trouwlocatie en kunt u hier een bijzondere trouwdag laten verzorgen. Daarnaast is het al tientallen jaren mogelijk om trouwfoto's te maken in de tuin en bij slecht weer in de tropische kas. Heeft u destijds uw foto's laten maken in het Pinetum, dan zouden we graag uw mooiste foto willen gebruiken voor een buitenexpositie deze zomer.

U kunt contact met ons opnemen via info@pinetum.nl of bellen naar 035-6231123. De foto kunt u ook bij ons afgeven. U ontvangt deze natuurlijk retour. Adres: Van der Lindenlaan 125 te Hilversum.

Meda Bootsman en Cees de Haas trouwden op 28 november 1968

RUIMTE TE HUUR VOOR BESLOTEN BIJENKOMST

Voor de Vrienden van het Pinetum die meer dan 1 jaar vriend zijn, is er de mogelijkheid om 'Klein Vogelenzang' te huren voor het houden van een besloten bijeenkomst met familie en vrienden. Bijvoorbeeld voor een lunch, een diner, een high tea of een borrel, eventueel in combinatie met een rondleiding door de tuin. In de lente en de zomer kan de bijeenkomst ook buiten, op het terras plaatsvinden.

Veel enthousiaste Vrienden van het Pinetum hebben met hun gasten al genoten van onze gastvrijheid en perfecte keuken.

Voor meer informatie stuurt u een bericht naar: info@pinetum.nl.

DE TAIWANESE CIPRES, EEN BIJZONDER LEVEND FOSSIEL

In *Pinetum Blijdenstein* staan enkele exemplaren van een boom die veel lijkt op de Japanse cipres (*Cryptomeria japonica*), maar waarvan de naalden langer en dikker zijn en altijd blauwig. Dit is de Taiwanese cipres (*Taiwania cryptomerioides*), genoemd naar het eiland Taiwan.

Taiwan is de naam van het eiland dat lange tijd als Formosa bekend stond. Het feit dat de *Taiwania* de naam Taiwan draagt, geeft aan dat de boomsoort pas vrij recent is beschreven. Lange tijd werd dit genus verwisseld met de Japanse cipres. Een opvallend verschil zit in de kegels, die bij de *Taiwania* dunschubbig zijn en het meest op een sparrenkegel lijken, terwijl de kegels van de *Cryptomeria* schildvormige schubben hebben en op de kegels van andere cipressen lijken. Deze eenhuizige majestueuze boom kan wel 2000 jaar oud worden en een hoogte van 70 m bereiken, met een stamdoorsnede van 3-4 meter.

Kegels van de Taiwania.

Cryptomeria japonica.

Levend fossiel

De Taiwanese cipres is sinds het Mesozoïcum, de tijd van de dinosaurussen, nauwelijks veranderd en vormt zodoende een mooi voorbeeld van een zogenaamd 'levend fossiel'. Ruim 100 miljoen jaar geleden kwam de *Taiwania* alleen in het noorden van Alaska, Canada en Rusland voor. Vanuit deze gebieden heeft de *Taiwania* zich verspreid naar Spitsbergen en Japan (ca. 50 miljoen jaar geleden). In het Mioceen, ca. 14 miljoen jaar geleden, had de *Taiwania* zich ook in Europa gevestigd, onder meer in Duitsland en Italië.

Populaties

Tegenwoordig komt de *Taiwania* vrijwel uitsluitend nog voor op Taiwan, waar hij in de bergen hele bossen vormt. Daarnaast zijn er kleine verspreide populaties in West- en Midden China, aangrenzend Myanmar (vroeger Birma genoemd) en in Noord-Vietnam. De populaties in de Verenigde Staten, Europa en Japan zijn kennelijk uitgestorven toen

het klimaat droger en koeler werd. Genetisch onderzoek heeft aangetoond dat de populaties op Taiwan, Vietnam en het China-Myanmar gebied waarschijnlijk een relict (refugium) zijn van de vroegere wijdere verspreiding. De oorsprong van de populaties in Midden China is onduidelijk en mogelijk het gevolg van menselijke aanplant. De grootste verschillen vinden we tussen de exemplaren op Taiwan en die van het vasteland en daarom zijn eerder wel twee verschillende soorten onderscheiden, maar de verschillen zijn gradueel. Er is uiteraard wel sprake van een proces van soortsvorming in dergelijke geïsoleerde populaties die niet meer genetisch materiaal met elkaar uitwisselen.

Medicijn

De Taiwania wordt in Zuidoost Azië wel gekweekt en het hout wordt gewaardeerd, vooral voor het maken van grafkisten, omdat het hout licht, maar zeer duurzaam is. De Taiwania wordt dan ook wel de Chinese doods-kistboom genoemd. Het hout bevat α -cadinol, een stof die bescherming biedt tegen schimmelinfecties en termieten. Alfa-cadinol is mogelijk ook effectief bij de bestrijding van medicijnresistente tuberculose. Daarnaast bevat de bast diverse diterpenen van het abeo-abietane type, welke aantoonbaar de activiteit van huidkankercellen remmen.

Taiwania cryptomerioides.

Mooi exemplaar

Wereldwijd loopt de soort in het wild groot risico binnen afzienbare tijd uit te sterven (IUCN: Vulnerable). In Europa wordt de Taiwania weinig gekweekt: het is een grote zeldzaamheid er een aan te treffen in een pinetum. In ons Pinetum staat een mooi exemplaar in het grasland achter het huis. Zal deze boom ook 2000 jaar oud worden?

Jan Wolfen André Aptroot

OVERZICHT EVENEMENTEN WINTER - VOORJAAR 2014

Zondag 19 januari en zondag 9 februari: Erwtensoepwandeling over het voormalige landgoed Vogelenzang. Start van 12.00 tot 15.00 uur. Kosten € 5,- p.p. inclusief erwtensoep met roggebrood. Jaarkaarthouders betalen € 3,- p.p.

Woensdag 26 februari: Kinderrondleiding om 14.00 uur. In de voorjaarsvakantie een speciale, actieve rondleiding voor kinderen vanaf 8 jaar. Kosten € 2,50 per kind, dit is inclusief drinken en iets lekkers na afloop.

Zondag 13 april (en 20 juli): Blijdenstein-rondleiding om 14.00 uur. N.a.v. de honderdste sterfdag van de stichter van het Pinetum, B.W. Blijdenstein, een historische rondleiding. Kosten € 5,- per persoon, dit is inclusief koffie of thee met een snee Twentse krentenwegge. Jaarkaarthouders betalen € 3,-. Vooraf aanmelden verplicht via info@pinetum.nl of telefonisch 035-6231123.

Maandag 21 april (2^e Paasdag): Paaseieren zoeken in het Pinetum voor de kinderen. Tuin is geopend van 12.00 uur tot 16.30 uur. Toegang voor kinderen € 1,- en voor volwassenen en kinderen vanaf 12 jaar € 2,50.

Vrijdag 25 april: Opening blindenroute in het Pinetum, om 16.00 uur.

Zondag 11 mei (Moederdag): Rododendron-rondleiding om 14.00 uur.

Zaterdag 31 mei: Plantenmarkt 'Stoer in de schaduw' i.s.m. Groei & Bloei Afdeling Hilversum en Wijdmeren. Plantenverenigingen en kwekers geven u informatie over vaste planten voor in de schaduw zoals varens, hosta's, rododendrons, camelia's en coniferen. Diverse lezingen in het bezoekerscentrum. Van 10.00 uur tot 17.00 uur. Toegang: entree tuin. Jaarkaarthouders gratis toegang.

Zondag 29 juni: Blijdenstein Schaakdag in het Pinetum. Hans Böhm schaakt simultaan tegen alle schakers die dat aandurven. Na afloop van het toernooi vertelt Böhm over de schaaksport in de tijd van Blijdenstein en analyseert hij de beroemde partij van Blijdenstein tegen Zukertort in 1873.

**Kijkt u voor verdere informatie op onze website:
www.pinetum.nl**

STEUN HET PINETUM

Het Pinetum is voor zijn voortbestaan voor een heel groot deel afhankelijk van de financiële steun van particulieren en bedrijven.

Als ontvanger van deze uitgave steunt u waarschijnlijk het Pinetum al met een jaarlijkse donatie.

Maar u kunt meer doen om deze schitterende bomentuin in stand te houden.

Boomadoptie

Particulieren en bedrijven kunnen een boom adopteren voor een periode van vijf jaar of langer, al dan niet in de vorm van een lijfrente.

Vermelding van uw adoptie bij de boom is mogelijk, maar natuurlijk niet verplicht.

De adoptiekosten zijn minimaal € 250,- per jaar.

Wie een boom adopteert ontvangt gedurende de adoptie een meer-persoonsjaarkaart.

Schenkingen en legaten

Zowel eenmalige schenkingen als legaten kunnen indien gewenst gekoppeld worden aan een specifiek project.

Lijfrente

Periodiek schenken betekent dat u gedurende een langere periode een vast bedrag schenkt aan Pinetum Blijdenstein.

Deze manier van schenken is voor u fiscaal aftrekbaar als u dat minimaal vijf jaar achter elkaar doet. Een notariële akte is hiervoor niet meer nodig, maar kan indien gewenst verzorgd worden.

Notariskantoor Van Limburg Stirum in Hilversum heeft aangeboden deze akte tegen een zeer gereduceerd tarief te passeren bij een gift van minimaal € 150,- per jaar.

Pinetum Blijdenstein neemt deze geringe kosten dan graag voor haar rekening.

ANBI

Omdat het Pinetum is gerangschikt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) hoeft over een ontvangen schenking geen belasting te worden afgedragen.

De volledige schenking komt dus ten goede aan het Pinetum.

Voor meer informatie:

F.C. Six,

Secretaris Pinetum Blijdenstein

tel.: 035 7722246,

secretariaat@pinetum.nl

STICHTING PINETUM BLIJDENSTEIN

Bestuur

Drs. F.R. Willink (voorzitter)
Ir. F.H. August de Meijer (vice voorzitter)
Jhr. F.C. Six (secretaris)
J.J.M. Verhaak RA (penningmeester)
Mr. P.D. Hoogenraad
Prof. Dr. J.H.D. Wolf
Prof. Dr. P.H. van Tienderen

Wetenschappelijk collectie beheerder

Dr. A. Aptroot

Beheerder

H. van Roon

Raad van advies

Dr. Z. Debreczy
A. Farjon MSc.
Drs. W. Ferwerda
H. van Kempen
Dr. I. Rácz

Met uw jaarkaart steunt u het Pinetum en heeft u gratis toegang tot het Pinetum.
Bovendien heeft u met de jaarkaart het hele jaar gratis toegang tot:

de Hortus Botanicus in Amsterdam
de Hortus Botanicus in Leiden
de Botanische tuin Arboretum Belmonte in Wageningen
de Botanische tuin van de TU Delft

Zie voor informatie over de tuinen [www. nationale-plantencollectie.nl](http://www.nationale-plantencollectie.nl)